גיליון 1579
3.5.2013
הרצליה, רמת השרון וכפר שמריהו
כל עיר והעיר שלה

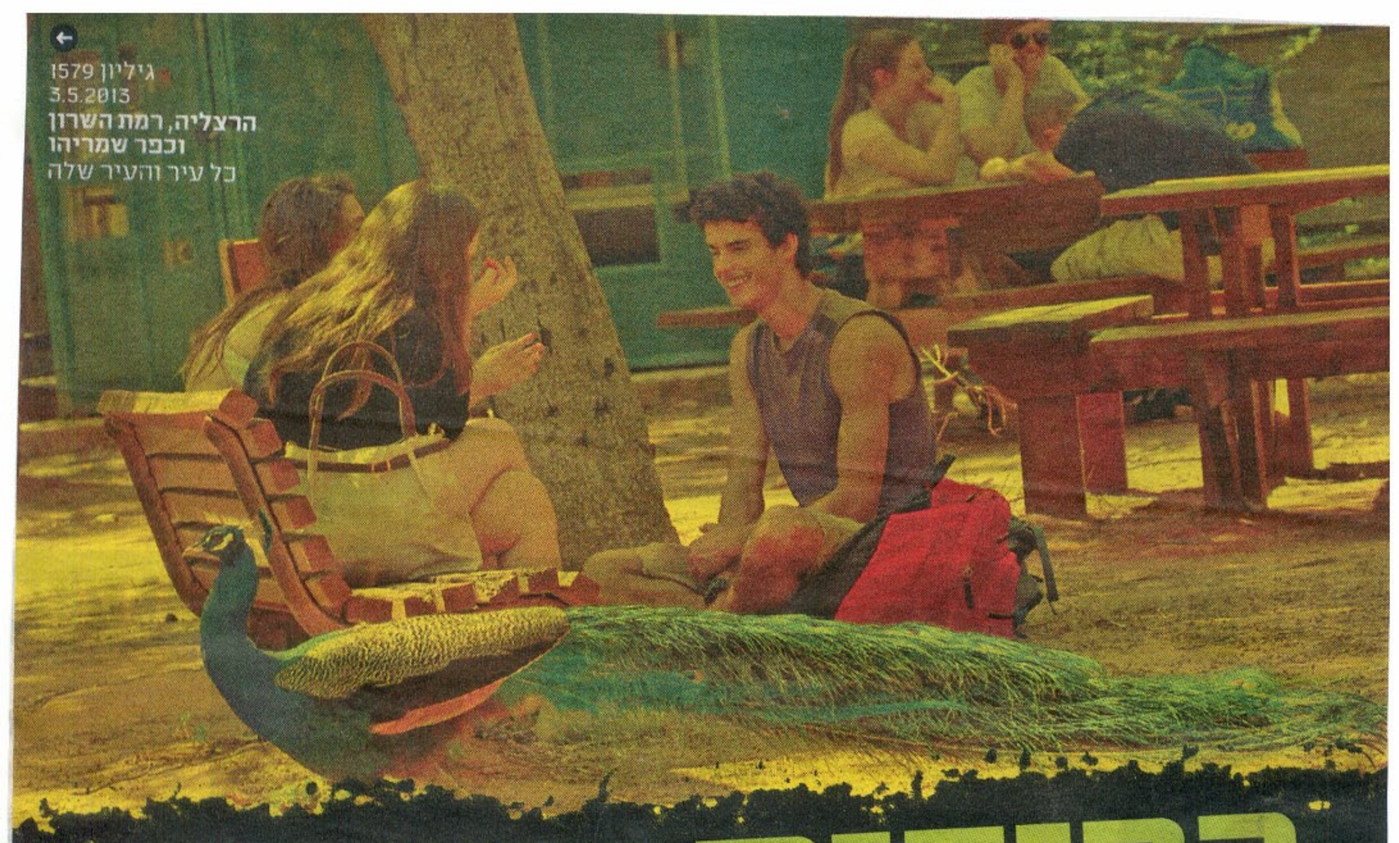

ברוכים הבאים לכפר

אחרי מאבק של שנים קיבל בית הספר שבכפר הירוק **הכרה כבית ספר ייחודי על אזורי**. בהנהלה בטוחים שההכרה תסיר את הקשיים שמערימות הרשויות על תלמידים שמעוניינים ללמוד בו, אבל לא בכל העיריות מבטיחים שזה מה שיהיה. **התשובות באוגוסט**

מאת מיכאל פרוסמושקין, עמ' 54

אור ירוק

חמש שנים נאבק הכפר הירוק כדי שבית הספר שבמקום יקבל הכרה כבית ספר ייחודי על אזורי, ומדי שנה נאבקים הורים נגד רשויות באזור כדי שילדיהם ילמדו שם. עכשיו, אחרי ההכרה שקיבלו ממשרד החינוך, מקווים בכפר הירוק שלרשויות יהיה הרבה יותר קשה לעשות שרירים

מאת **מיכאל פרוסמושקין** צילומים **עזרא לוי** איור **א.ס.א.פ קריאייטיב/INGIMAGE**

המאבק הזה מתנהל כבר שנים וכמעט כל שנה, בתקופת הרישום, אנחנו קוראים ושומעים עליו. רשויות באזור השרון ובאזור המרכז מערימות קשיים על תלמידים שמעוניינים ללמוד בבית הספר של הכפר הירוק (מגיל חטיבת ביניים). הכפר הירוק מצדו, מנהל כבר שנים מאבק כדי לזכות בהכרה כבית ספר ייחודי על אזורי, דבר שיקל על רישום תלמידים מרשויות אחרות שמעוניינים ללמוד בו. בתחילת השבוע הזה נשמו בכפר הירוק, המצוי בשטחה המוניציפאלי של רמת השרון, לרווחה, שלא לומר חגגו. הסיבה: מכתב שהתקבל ממשרד החינוך אחרי מאבק של שנים לקבלת הכרה כבית ספר ייחודי על אזורי בתחום מנהיגות סביבתית. בכפר הירוק מקווים כי כעת, לאור ההכרה, הרשויות הבודדות באזור השרון שעוד הערימו קשיים, יענו בחיוב לתלמידים שיבקשו ללמוד במוסד מחוץ לעיר מגוריהם.

במכתב ששלחה דגנית ויינשטיין, שעומדת בראש הוועדה לבתי ספר ייחודיים על אזוריים ואזורי בחירה מבוקרת במשרד החינוך, למנהל הכפר הירוק ד"ר קובי (סיסקו) נווה, נכתב: "הוועדה לבתי ספר ייחודיים על אזוריים ואזורי בחירה מבוקרת דנה בבקשתכם...והחליטה להכיר בבית הספר כבית ספר ייחודי על אזורי בתחום מנהיגות סביבתית...בית הספר (הכפר הירוק) תורם לתלמידים משכבות סוציו-אקונומיות מגוונות הנשכרים מהתכנים ומדרכי הוראתם הייחודיות, וכן משילוב המשק החקלאי והריאה הירוקה בכפר הנוער. התלמידים יוצאים נשכרים גם מלמידה בכיתות הטרוגניות וממגוון תוכניות מותאמות לצורכיהם, המדגישות את החיים בחברה והתפקודים הנדרשים לכך".

אבל יכול להיות שהחגיגה היתה מוקדמת ובכל מקרה הדברים נתונים כנראה לפרשנות. כי בהמשך המכתב נכתבו דברים נוספים, בהם גם העובדה כי תלמיד חוץ צריך אישור מהרשות בתחומה הוא מתגורר. מתוך המכתב: "הוועדה תתכנס בכל שנה בתקופת ההתארגנות לרישום התלמידים, בטרם יתחיל הרישום, לשם רענון נוהלי קבלת התלמידים, בהתאמה לשינויים דמוגרפיים ואחרים ובקביעת מספר התלמידים שיקלטו לבית הספר מהרשויות העיקריות השולחות תלמידים לכפר הירוק. בראש הוועדה תכהן מנהלת מחוז תל אביב וישתתפו בה ראש המינהל לחינוך ההתיישבותי, מנהלת מחוז מרכז, נציגי הרשויות ומנכ"ל או מנהל הכפר הירוק. כמו כן, קבלת תלמידים תתבצע אך ורק עם אישור תלמיד חוץ מהרשות השולחת".

יהיה קשה להתנגד

חלק מהרשויות באזור אינן מעניקות בקלות אישורים ללימודים בכפר הירוק. בכפר הירוק מעריכים כי מעתה יהיה קשה לרשויות להתנגד לבקשות ללמוד אצלם עם אישור תלמיד חוץ מהרשות. "האישור של משרד החינוך מעניק לכפר הירוק גושפנקה חוקית לפעול כמוסד חינוכי ייחודי על אזורי ולהפעיל את תוכניות הלימודים הייחודיות שפותחו בכפר הירוק במהלך השנים האחרונות, במסגרת היותו בית ספר ניסויי ומרכז הפצה בינלאומי למנהיגות סביבתית", הם אומרים.

"הכפר הירוק פתח מסלולי לימוד ייחודיים שהפכו להיות אבן שואבת להרבה מאוד תלמידים מהסביבה", מסביר נווה. "הרשויות המקומיות ניסו למנוע מתלמידים להגיע לכאן כשלא סיפקו להם אישור ללימודי חוץ. אנחנו מקבלים מספר מאוד קטן של תלמידים מכל יישוב, כך שאין כאן איום קיומי או תקציבי או משהו שבאמת פוגע ברשות. אין שום סיבה להתנגד לבקשת התלמידים האלה ללמוד בכפר הירוק וצריך לאפשר להם חופש בחירה. זה לא משהו שצריך להפריע לעירייה. עד היום, ההורים נלחמו וחלקם אף פנו לבית משפט. היו כאלה שעזבו את היישוב שלהם ושכרו דירה במקום אחר כדי שבנם או בתם ילמדו בכפר הירוק. בקרב העולים יש הרבה שבודקים מראש איזו עיר יותר ליברלית בגישה שלה ונותנת אישורים ללמוד בכפר הירוק ולפי זה הם מחליטים היכן לגור", אומר נווה.

כל תלמידי בית הספר בכפר הירוק נחשפים לתכנים של מנהיגות סביבתית. המגמות הפועלות בבית הספר הן מדעים, מופת, מחוננים, מנהיגות סביבתית, קדם רפואה ווטרינריה, מוזיקה, טלוויזיה וקולנוע, הנדסת תוכנה, אמנות, תיאטרון, ביולוגיה מדעית, ביולוגיה חקלאית, ביואינפורמטיקה, כימיה, פיזיקה וחשמל.

"מה שייחודי אצלנו זה התחום של מנהיגות סביבתית", שב ומדגיש נווה. "כל התלמידים מקבלים מספר שעות שבועיות של מנהיגות וסביבה. יש לנו מרכז מבקרים חקלאי, יש לנו שלולית חורף עם שטח הצלה של צמחי בר, שיעורי צפרות, התלמידים שלנו עוסקים בהצלת מיני צמחים ובעלי חיים נכחדים. הפכנו למעשה למרכז הדרכה בינלאומי למנהיגות סביבתית - 21 מדינות מרחבי העולם שולחות כל שנה נציגים לכפר הירוק בישראל כדי ללמוד ולהתרשם מקרוב מהפעילות המיוחדת שלנו בתחום של מנהיגות סביבתית".

יצוין כי בתוכנית הליבה של כלל התלמידים בבית הספר יש מקצוע שנקרא כישורי מנהיגות, ובנוסף, בתוך מקצועות הליבה יש להם לימודי שטח וסביבה. התלמידים משולבים בפרויקטים שקשורים לסביבה האקולוגית או לסביבה החברתית.

פנו מדי שנה

אחרי שנווה מספר על מסלולי בית הספר השונים, הוא חוזר אל העניין המרכזי: המאבק על ההכרה. "עד עכשיו", הוא אומר, "הטענה מרכזית של הרשויות בבית המשפט היתה שהכפר הירוק זה לא בית ספר ייחודי על אזורי ולכן אין שום סיבה שילדים ילכו ללמוד בו, כי הכפר הירוק מציע את מה שהעירייה מציעה. היום הם לא יכולים להגיד את זה כי משרד החינוך הכיר בכפר הירוק כבית ספר ייחודי עם מסלולים ייחודיים", אומר נווה.

הוא מספר כי המהלך מול משרד החינוך להכרה במוסד כבית ספר ייחודי על אזורי נמשך כחמש שנים: "מדי שנה פנינו למשרד החינוך שוב ושוב, הופענו בפני ועדה מיוחדת של המשרד, הכנו מסמכים, הדגשנו את הייחודיות שלנו ומה המאפיינים של ייחודיות זו. כל פעם אמרו לנו שזה לא מספיק ותיקנו ותיקנו וכל פעם נתנו לנו נימוקים שונים לכך שלא הכירו בייחודיות של הכפר. אני חושב שזה נבע מלחצים פוליטיים שהפעילו הרשויות שהתנגדו לכך. לדעתי אותה ייחודיות היתה קיימת גם לפני חמש שנים, אבל הרשויות פשוט ניצחו במאבק כשלא אפשרו לוועדה להכיר במוסד כייחודי".

לדבריו, משנה לשנה עלה מספר הפונים לכפר הירוק: "לפני כשלוש שנים מספר הפונים הפך להיות משמעותי מאוד וביישובים מסוימים זה הכניס ללחץ את הרשויות. ואז הם התארגנו והכריזו חרם על הכפר הירוק. זה אילץ הורים משלוש רשויות לפנות לבית המשפט וברשויות אחרות היה הליך של החלפת מכתבים של עורכי דין עם הרשויות, שגרם לכך שהרשויות התרצו ונתנו אישור לילדים".

נווה מספר כי הרשויות העיקריות באזור השרון בהן נתקלו ההורים בקשיים וקיבלו סירוב לקבלת אישור לתלמיד חוץ היו רעננה, כפר סבא והמועצה האזורית דרום השרון. "זה גרם לסבל להורים ולילדים, לכפר הירוק זה לא גרם נזק", הוא אומר, "שורותיו יתמלאו בכל מקרה. זה היה עבורם עינוי בלתי רגיל וסבל. משכו אותם, מרחו אותם ולא נתנו תשובות ובסוף, ברגע אחרון נתנו להם תשובות שליליות. זאת פשוט היתה התעללות בהורים ובתלמידים".

אחת העתירות שהגישו הורים מרעננה התקבלה על ידי בית המשפט המחוזי. השופטת קבעה כי בהתבסס על עיקרון כבוד האדם וחירותו, אין להגביל תלמידים לממש את רצונם ללמוד היכן שהם רוצים ללמוד. מאז, לרוב העירייה אישרה את הבקשות שהגישו תושבי העיר. מנגד, עתירת ההורים מכפר סבא לא התקבלה על ידי בית המשפט. השופט קבע שההחלטות של עיריית כפר סבא ומשרד החינוך מצויות בתחום הסביר.

לדברי נווה, בשאר הרשויות - הוד השרון, רמת השרון והרצליה - ברוב המקרים אושרו הבקשות של הורים לאפשר לילדיהם ללמוד בכפר הירוק. הוא מספר כי עם רמת השרון יש הסכם מכסות העומד על כ־25 תלמידים. בהוד השרון, הרצליה וברעננה אין הסכם מכסות אך על סמך השנה שעברה, אושרו הבקשות. כ־1,600 תלמידים לומדים היום בכפר הירוק, מהם כ־400 תלמידי פנימייה והשאר מגיעים מהיישובים באזור.

הבת עברה לפנימייה

"הבת שלי התקבלה לכפר הירוק בשנה שעברה ובהתאם לנוהל הגשנו בקשה לעירייה לאישור לימודי חוץ", מספרת תושבת כפר סבא, "אחרי שקיבלנו דחייה, היו לי כמה פגישות באגף החינוך של העירייה ושוב דבר לא עזר. הטענה שלהם היתה שלפי דעתם היא תוכל לממש את כל היכולות שלה במערכת העירונית. אמרתי להם שהיא התקבלה למסלול קדם רפואה ווטרינריה בכפר הירוק והמסלול לא קיים בכפר סבא. אף על פי כן, הם אמרו שהיא יכולה להיות וטרנרית או רופאה גם כשהיא תלמד בעיה. בסופו של דבר נאלצתי לרשום את הבת שלי לפנימייה".

שנה אחרי, ההורים מרוצים מאוד מההחלטה, אך עדיין זוכרים את

המשך בעמוד הבא

ד"ר קובי נווה. נציגים מ־21 מדינות

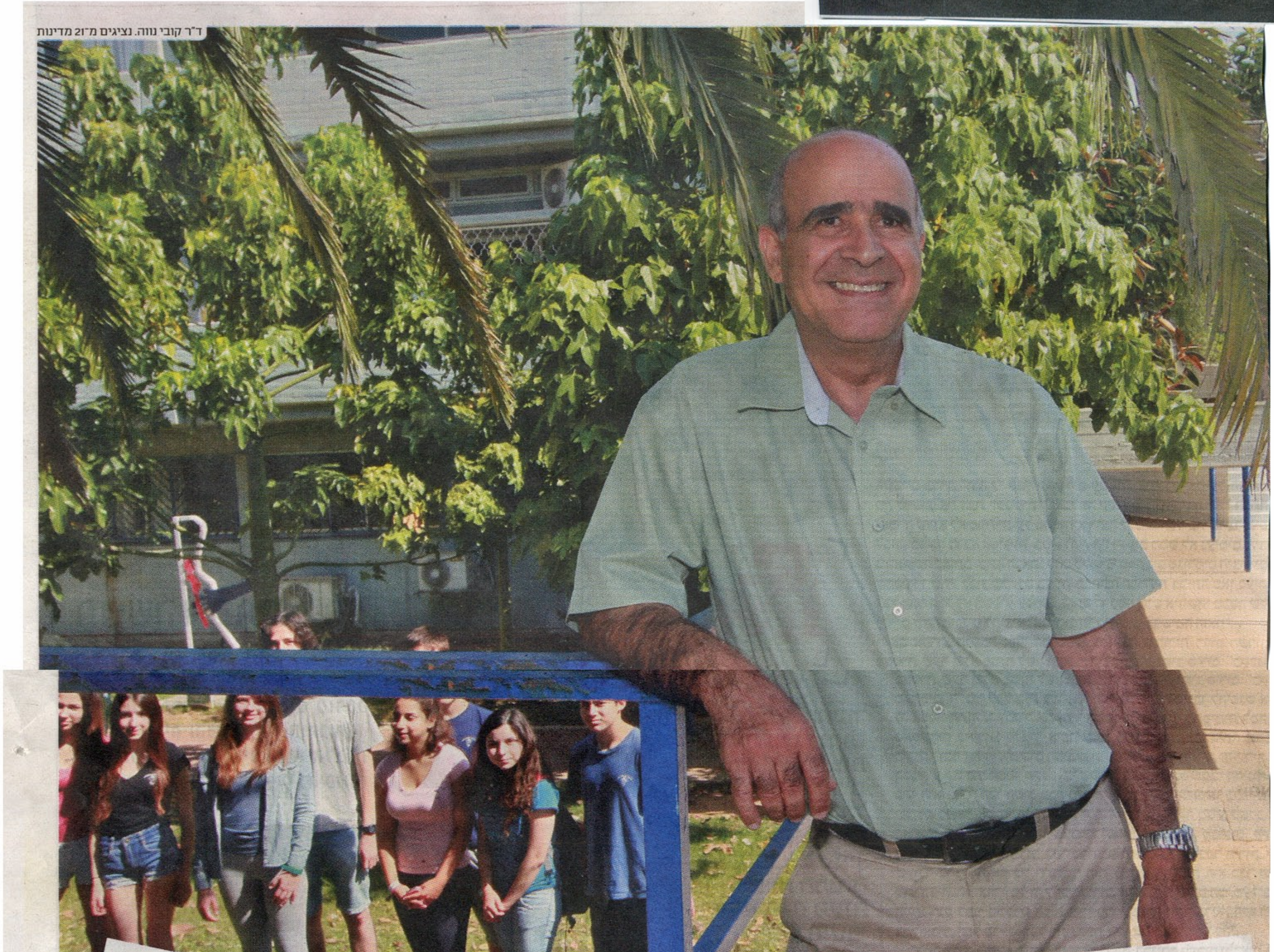

הכפר הירוק השבוע. מכתב חשוב

"אני מקווה מאוד שכעת, אחרי ההכרה, יורידו את התנאי לפיו ראש מחלקת החינוך ברשות או במועצה יקבע אם לתת אישור או לא. יש כאן שימוש לרעה בכוח, שנותן להם להחליט החלטות שצריכות להיות החלטה של הורה"
אם לתלמידה מאחד המושבים באיזור

המשך מהעמוד הקודם

הקשיים בדרך. "היה לי קשה להשלים עם זה", אומרת האם על ההחל
טה לרשום את הבת לפנימייה, "אבל זה היה הפתרון שהבת שלי רצת
ואמרה שהיא לא מוותרת על מה שהיא רוצה ללמוד. חבל שהיינו צריכי
לבזבז כל כך הרבה אנרגיות, בכי ולחץ. היו רגעים ממש לא נעימים. היו
נורא קשה באותם ימים. הבאתי להם כל מיני מכתבים מגורמים חיצוניי
שהסבירו שהיו לבת שלי גם בעיות מבחינה חברתית בכיתה כאן בעיו
אבל שום דבר לא השפיע עליהם. היתה הרגשה שיש איזושהי מכסה שי
ילדים שהם מוכנים להוציא וזהו, ואנחנו לא היינו ברשימה הזאת".

אם אחרת, תושבת אחד המושבים במועצה האזורית דרום השרון
מספרת שעד שלא פנתה לשר החינוך, קיבלה שוב ושוב סירוב. "כתבנ
מכתבים, הלכנו לפגישות במועצה והיו גורמים שסירבו להיפגש אית
נו. אפילו התחלנו לבדוק את הצד המשפטי. שאלתי בתמימות למה לא
מאפשרים לילדינו ללמוד איפה שהם רוצים. התשובה היתה שהכפ
הירוק לוקח את התלמידים הטובים וכשיהיו מבחני מיצ"ב, זה יוריד א
הממוצע של בתי הספר שלנו. אני שקלתי לעבור מהמושב כי החינוך ש
בתי הוא הדבר הכי חשוב מבחינתי. זה עצוב מאוד שאנחנו כהורים לא
יכולים לבחור את המסגרת שבה ילמדו ילדינו. כשזה מגיע לשלב ש
האישור מהרשות, זה אחרי שעברנו ראיונות אישיים, מבחנים, קיבל
נו אישור שאנחנו עומדים בקריטריונים ושהתקבלנו לכפר הירוק. ילו
שעובר בהצלחה את כל התהליך הזה, מבחינה רגשית הוא כבר חדו
מוטיבציה. ואז אחרי כל זה לקבל סירוב, זה אחד הדברים הכי מעליבים
הייתי רגע לפני השכרת הבית שלי כדי לשכור דירה ברמת השרון א
בתל אביב. הכל כדי שאוכל לתת לבת שלי את מה שמגיע לה".

"למה צריך לראות הורים עומדים בדלת הכניסה ובוכים ולראות ילו
שבוכה כי בכלל לא רוצים לדבר איתו?", אומרת-שואלת אותה אם, "אנ
חושבת שזכותו של הורה להחליט היכן ילמדו ילדיו ומה הכי טוב בשבי
לם. אני מקווה מאוד שכעת, אחרי ההכרה, יורידו את התנאי לפיו ראש
מחלקת החינוך ברשות או במועצה יקבע אם לתת אישור או לא. יש כא
שימוש לרעה בכוח, שנותן להם להחליט החלטות שצריכות להיות הח
לטה של הורה".

עכשיו הרשויות יבינו

נווה מקווה שכעת, בעקבות ההכרה, המצב ישתנה: "בעקבות ההכר
הרשויות יבינו שהן צריכות לגלות יותר גמישות ויתנו ביתר קלות א
האישורים לתלמידים. ואם הן לא יאשרו, אז קיים סיכוי מצוין שמנהלת
המחוז תאשר במידה וההורים יערערו. עד עכשיו מנהלת המחוז נתנ
לרוב תשובה שלילית. היום, לדעתי, היא לא תוכל לעשות זאת".

המשך בעמוד הבא

"מינהל החינוך העירוני דן מעת לעת בבקשות מסוג זה ללימודים מחוץ לעיר וכל בקשה כזו נבחנת לגופו של עניין. המדיניות המנחה היא לתת מענה חינוכי מיטבי ואיכותי לילדי רעננה במסגרות החינוך העירוניות"
עיריית רעננה

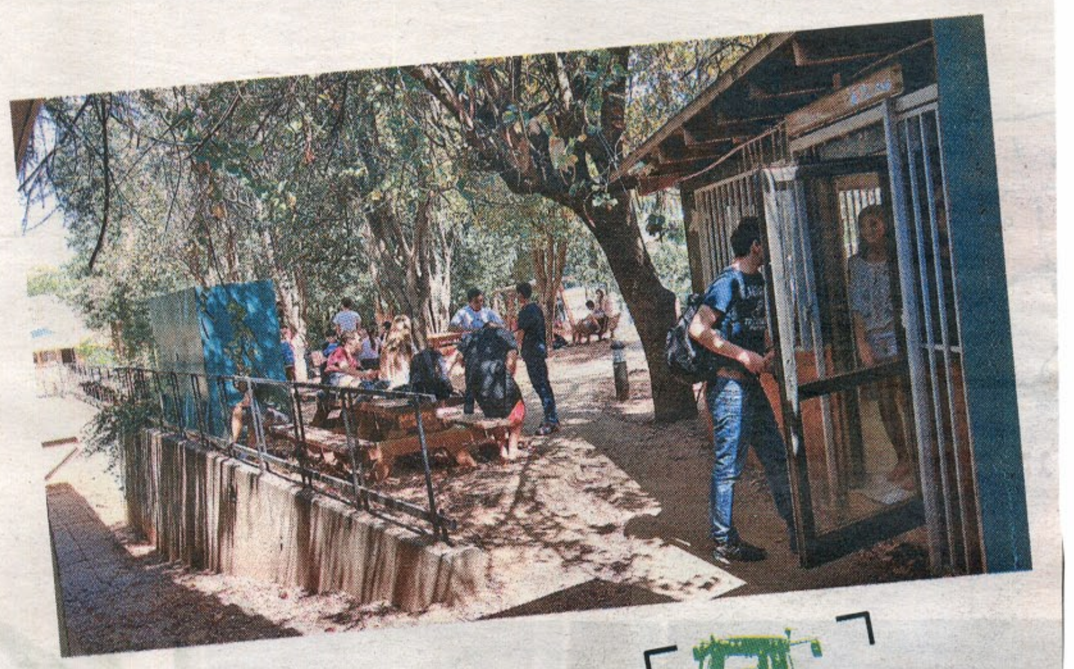

המשך מהעמוד הקודם

כל התגובות

מעיריית רמת השרון נמסר: "אנו מברכים על ההכרה כבית ספר על אזורי ייחודי, לאחר שעמד בדרישות משרד החינוך והעירייה להכפפתו למערכת החינוך הממלכתית, המבטיחה שיוויוניות. ההכרה הותנתה גם בשמירה על הטרוגניות, הימנעות ממבחני קבלה לתלמידים ורישום בכפוף לאישורי לימודי חוץ. בעקבות זאת הועברו שמות של תלמידי רמת השרון שנמצאו מתאימים אל משרדי אגף החינוך והבקשות אושרו בוועדת ההעברות השבוע".

מעיריית רעננה נמסר: "מינהל החינוך העירוני פועל על פי הנחיות משרד החינוך ולפיהן, על המעוניינים להירשם לבית הספר בכפר הירוק שקיבל את הכרת משרד החינוך, לפנות לבקשת אישור מהרשות המקומית. מינהל החינוך העירוני דן מעת לעת בבקשות מסוג זה ללימודים מחוץ לעיר וכל בקשה נבחנת לגופו של עניין. המדיניות המנחה היא לתת מענה חינוכי מיטבי לילדי רעננה במסגרות החינוך העירוניות".

מעיריית הרצליה נמסר: "מדיניות העירייה תמיד היתה לבדוק כל מקרה לגופו בהיבט הפרטני ובהיבט הציבורי, כלומר, האם מעבר התלמיד סוגר כיתה בבית הספר בו הוא אמור ללמוד בעיר. הכרת הכפר הירוק כבית ספר על אזורי מאפשרת לו לבחון תלמידים, אך קבלתם מותנית באישור הרשות המקומית בה הם מתגוררים".

מעיריית כפר סבא נמסר: "עמדת העירייה נשארה כפי שהיתה והיא כי יש לשלב את ילדי העיר במערכת החינוך העירונית, שנחשבת לבין הטובות בארץ. על פי הנחיות משרד החינוך חל איסור לקיים מיונים במעבר מבית ספר יסודי לחטיבות הביניים. גם עת הוגשה עתירה משפטית על ידי הורים שבה זכתה העירייה, ההתייחסות של הרשות לתלמידים לא היתה אחידה וגורפת אלא לגופו של ענין. גם השנה ייבחן כל מקרה לגופו על ידי ועדה מיוחדת ובמקרים חריגים יינתן אישור".

מהמועצה האזורית דרום השרון נמסר: "ההחלטה על הפיכת בית הספר הכפר הירוק לבית ספר על אזורי נמסרה למועצה לפני כשבוע בלבד והנושא נמצא בבדיקה".

מעיריית הוד השרון נמסר: "בהוד השרון לא הוגשה כל עתירה של הורים בנושא. העירייה פעלה ותפעל למצוא פתרונות הולמים ולהעניק לצעירי העיר והוריהם מענה מלא לצרכיהם. העירייה טרם קיבלה לידיה את המסמך המכיר בכפר הירוק כ'בית ספר על אזורי ייחודי עם דגש למנהיגות סביבתית'. אנו בדיונים מול משרד החינוך בנושא, עם סיומם תתקבל החלטת העירייה אשר תימסר להורים הפונים".

ממשרד החינוך נמסר: "הכפר הירוק הוכר כבית ספר ייחודי על אזורי החל משנת הלימודים תשע"ה. בתוך כך יודגש כי הרישום מותנה באישור הרשות המקומית של התלמיד וכן נקבעו מנגנוני בקרה נוספים לויסות הרישום".★

"הטענה מרכזית של הרשויות בבית המשפט היתה שהכפר הירוק זה לא בית ספר ייחודי על אזורי ולכן אין שום סיבה שילדים ילכו ללמוד בו, כי הכפר הירוק מציע את מה שהעירייה מציעה. היום הם לא יכולים להגיד את זה"
ד"ר קובי נווה